

Yrkande

Moderaterna, Demokraterna, Liberalerna,
Kristdemokraterna

2024-02-16

Ärende 8

Tilläggsyrkande angående hemställan från socialnämnden Centrum om att revidera och uppdatera överenskommelsen om samverkan med civilsamhället

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Socialnämnden centrum får i uppdrag att ”Överenskommelse om samverkan med civilsamhället”, dess åtaganden, åtgärder och genomförandet följs upp årligen.
2. Socialnämnden centrum får i uppdrag att i samverkan med Idrotts- och föreningsförvaltningen samt civilsamhället inrätta en samordningsfunktion för civilsamhället att kunna vända sig till.
3. I övrigt bifalla tjänsteutlåtandet.

Yrkandet

Civilsamhället fyller en otroligt viktig roll i vårt samhälle. De når ut till människor som myndigheter inte når, de har kunskap och kompetens som inte kommunen eller myndigheter har och bedriver värdefull verksamhet som bidrar till mycket gott både för samhället och individen. Överenskommelsen är ett dokument som beskriver grundprinciper som ska gälla för all samverkan mellan staden och civilsamhällets organisationer. Målet är att stärka demokratin, öka delaktigheten och minska utanförskap i Göteborg.

Enligt undersökningen som Socialförvaltningen Centrum och Idrotts- och föreningsförvaltningen genomförde 2022 fördes det fram att Överenskommelsen om samverkan med civilsamhället ansågs vara bristfällig samt att det fanns önskemål om en samordningsfunktion som de ska kunna vända sig till. Funktionens främsta uppgift skulle vara att ge stöd till civilsamhällets organisationer i deras samverkan med staden, skapa nätverk för kommunikation mellan staden och civilsamhället, sprida kunskap om Överenskommelsen och skapa ytor för dialog. Det är viktigt att en sådan funktion kommer på plats. Det är önskvärt att det finns politisk representation med i strukturen kring överenskommelsen för att få till stånd bästa möjliga samverkan och lyssna in civilsamhället.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-01-17

Ärendenummer SLK-2023-01133

Handläggare

Johanna Franzén

Telefon: 031-368 02 34

E-post: johanna.franzen@stadshuset.goteborg.se

Hemställan från socialnämnden Centrum om att revidera och uppdatera överenskommelsen om samverkan med civilsamhället

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att revidera och uppdatera överenskommelsen om samverkan med civilsamhället.
2. Uppdraget ska genomföras i samverkan med socialnämnden Centrum utifrån hemställan samt i linje med kommunfullmäktiges intentioner med överenskommelsen om samverkan med civilsamhället enligt kommunfullmäktiges beslut 2012-05-31 § 14.

Sammanfattning

Socialnämnden Centrum beslutade 2023-11-28 § 245 enligt yrkande från V, S, MP och C om att hemställa till kommunfullmäktige att revidera och uppdatera överenskommelsen om samverkan med civilsamhället. Av hemställan framgår att Göteborgs Stad och civilsamhället har genomgått stora förändringar sedan överenskommelsen antogs av kommunfullmäktige 2012-05-31 § 14. Överenskommelsen anses behöva uppdateras till nuvarande förutsättningar och revideras för att skapa bättre möjligheter för ingående parter att samverka.

Överenskommelsens utvärdering 2020 visar att målsättningar och grundprinciper fortsatt bedöms giltiga. Kvarstående utvecklingsområden, sådana som stöd för samverkan, kommunikation och uppföljning, är av organisatorisk karaktär. Stadsledningskontoret instämmer i att förutsättningarna för samverkan har förändrats över tid och att det finns behov av att se över överenskommelsens olika delar. I en översyn är det viktigt att det pågående samordningsarbetet och dialogen med civilsamhället fortsatt förs av socialnämnden Centrum, utifrån nämndens samordningsansvar.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att i samverkan med socialnämnden Centrum revidera och uppdatera överenskommelsen, i linje med kommunfullmäktiges intentioner med överenskommelsen. Resultat av revidering och uppdatering kommer därefter lyftas till kommunfullmäktige för beslut.

Bedömning ur ekonomisk, ekologisk, social dimension

Stadsledningskontoret har i detta skede inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Bilaga

Socialnämnden Centrums handlingar 2023-11-28 § 245

Ärendet

Socialnämnden Centrum beslutade 2023-11-28 § 245 enligt yrkande från V, S, MP och C om att hemställa till kommunfullmäktige att revidera och uppdatera överenskommelsen om samverkan med civilsamhället. Kommunstyrelsen föreslås ge stadsledningskontoret i uppdrag att genomföra revidering och uppdatering av överenskommelsen i linje med kommunfullmäktiges intentioner med överenskommelsen enligt beslut 2012-05-31 § 14.

Beskrivning av ärendet

Socialnämnden Centrums hemställan

På socialnämnden Centrums begäran redogör socialförvaltning centrum om det pågående arbetet med samverkan med civilsamhället utifrån överenskommelsen, i enlighet med nämndens samordningsansvar. Socialnämnden Centrum beslutade 2023-11-28 § 245 om hemställan enligt yrkande från V, S, MP och C. Av hemställan framgår att såväl Göteborgs Stad som civilsamhället har genomgått stora förändringar sedan överenskommelsen antogs av kommunfullmäktige 2012. Därför anses överenskommelsen behöva uppdateras till nuvarande förutsättningar och revideras för att skapa bättre möjligheter för ingående parter att samverka på ett ändamålsenligt sätt.

I socialnämnden Centrums tjänsteutlåtande beskrivs en bakgrund till överenskommelsen, hur det har funnits olika strukturer som stöd för arbetet samt en bedömning av om pågående arbete bidrar till att nå målen i överenskommelsen. Fokus ligger främst på hur samspelet mellan förvaltningar kan förbättras i gemensamma frågor som rör samverkan med civilsamhället. I bedömningen pekar socialförvaltningen Centrum framför allt på vissa organisatoriska svårigheter som påverkar arbetet och att stadens uppdelning i facknämnder inte nödvändigtvis matchar hur civilsamhället organiserar sig. Det kan innebära att det inte finns en given ingång för civilsamhället i frågor som spänner över flera nämnders uppdrag.

Överenskommelsen om samverkan med civilsamhället

Kommunfullmäktige beslutade 2012-05-31 § 14 om en överenskommelse om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer (Samverkansöverenskommelse mellan Göteborgs Stad och Social ekonomi – Idékom). Överenskommelsen är en viljeyttring med övergripande målsättningar och grundprinciper som ska gälla för all samverkan mellan staden och civilsamhällets organisationer. Den är framtagen i bred samverkan med civilsamhällets organisationer. Överenskommelsen gäller för alla förvaltningar och bolag och omfattar alla delar av civilsamhället.

Utöver målsättningar och grundprinciper innehåller överenskommelsen även vissa uppgifter av organisatorisk karaktär som rör genomförande, uppföljning, utvärdering och anslutning till överenskommelsen. Det står att överenskommelsen ska utvärderas var fjärde år och vid behov revideras. I samband med kommunfullmäktiges beslut om överenskommelsen 2012-05-31 § 14 tilldelades social resursnämnd i uppdrag att samordna stadens arbete utifrån överenskommelsen. Detta uppdrag övergick i den nya nämndorganisationen 2021 till socialnämnden Centrum.

Överenskommelsen utvärderades under 2020 och en utvärderingsrapport publicerades 2021. Utvärderingsrapporten delades med ledamöter i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige och återrapporterades i årsrapport 2021 för kommunstyrelsen 2022-02-09 § 87. Utvärderingens underlag bestod i enkätsvar och workshopsamtal med

deltagande från civilsamhällets organisationer, stadens verksamheter samt ledamöter från kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. En slutsats från utvärderingen och det efterföljande utvecklingsarbetet är att överenskommelsens målsättningar och principer håller över tid. Kvarstående utvecklingsområden som uttrycktes är av organisatorisk karaktär så som stöd och strukturer för samverkan, kommunikation, uppföljning och anslutning till överenskommelsen.

Stadsledningskontorets bedömning

I socialnämnden Centrums hemställan framgår att nämnden ser ett behov av att uppdatera och revidera överenskommelsen om samverkan med civilsamhället till nuvarande förutsättningar. När överenskommelsen utvärderades 2020 konstaterade såväl civilsamhällets organisationer, stadens verksamheter och ledamöter från kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att målsättningar och grundprinciper fortsatt gäller.

Stadsledningskontoret instämmer i att förutsättningarna för samverkan har förändrats över tid och att det finns behov av att se över överenskommelsens olika delar. I en översyn är det viktigt att det pågående samordningsarbetet och dialogen med civilsamhället fortsatt förs av socialnämnden Centrum utifrån nämndens samordningsansvar för stadens arbete med överenskommelsen.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att i samverkan med socialnämnden Centrum revidera och uppdatera överenskommelsen, i linje med kommunfullmäktiges intentioner med överenskommelsen enligt beslut 2012-05-31 § 14. Resultat av revidering och uppdatering kommer därefter lyftas till kommunfullmäktige för beslut.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Yrkande

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet,
Centerpartiet

2023-11-24

Yrkande angående överenskommelse om samverkan med civilsamhället

Förslag till beslut

1. Socialnämnd centrum hemställer till Kommunfullmäktige att ”Överenskommelse om samverkan med civilsamhället” uppdateras och revideras.

Yrkandet

Sedan Göteborgs stad antog överenskommelsen om samverkan med civilsamhället 2012 har både staden och civilsamhället genomgått stora förändringar. Göteborgs stad har genomfört betydande omorganisationer, och civilsamhällets organisationer förändras givetvis också över tid. Vi hemställer därför till kommunfullmäktige om att uppdatera överenskommelsen till nuvarande förutsättningar samt revidera den för att skapa bättre möjligheter för både Göteborgs stad och för civilsamhället att samverka på ett sätt som i slutändan är till gagn för alla inblandade och för göteborgarna. Som stöd för revideringen finns exempelvis det underlag som socialförvaltningen centrum och Idrotts- och föreningsförvaltningen tog fram 2022.

Yrkande
Särskilt yttrande
2023-11-24

M, L, KD
D
Ärende 11

Yrkande angående - Överenskommelse om samverkan med civilsamhället

Förslag till beslut

I socialnämnd centrum:

1. Socialnämnden Centrum hemställer till Kommunfullmäktige att
”Överenskommelse om samverkan med civilsamhället” uppdateras och revideras.

Yrkande

Civilsamhället fyller en otroligt viktig roll i vårt samhälle. De når ut till människor som myndigheter inte når, de har kunskap och kompetens som inte kommunen eller myndigheter har och bedriver värdefull verksamhet som bidrar till mycket gott både för samhället och individen.

Överenskommelsen är ett dokument som beskriver grundprinciper som ska gälla för all samverkan mellan staden och civilsamhällets organisationer. Målet är att stärka demokratin, öka delaktigheten och minska utanförskap i Göteborg. Planen antogs 2012 i Kommunfullmäktige och har i stort fallit i glömska i vår stad. Mycket har hänt i staden och många förutsättningar har förändrats sedan dokumentet antogs. Därför anser vi att det är dags att uppdatera och revidera dokumentet och att bättre uppföljningar och åtgärder utifrån dessa behöver vidtas. I Överenskommelsen står inskrivet: ”Parterna ska följa upp och utvärdera överenskommelsen regelbundet. Åtagandena och därtill kopplade åtgärder samt det praktiska genomförandet ska följas upp årligen.” Detta har dock inte skett. Därför vill vi särskilt lyfta att detta ska göras framöver för att utveckla arbetet.

Yrkande
Särskilt yttrande
2023-11-24

M, L, KD
D
Ärende 11

Yrkande angående - Överenskommelse om samverkan med civilsamhället

Förslag till beslut

I socialnämnd centrum:

1. Förvaltningen får i uppdrag att ”Överenskommelse om samverkan med civilsamhället”, dess åtaganden, åtgärder och genomförandet följs upp årligen.
2. Förvaltningen får i uppdrag att i samverkan med Idrott och föreningsförvaltningen och civilsamhället inrätta en samordningsfunktion för civilsamhället att kunna vända sig till.

Yrkande

Civilsamhället fyller en otroligt viktig roll i vårt samhälle. De når ut till människor som myndigheter inte når, de har kunskap och kompetens som inte kommunen eller myndigheter har och bedriver värdefull verksamhet som bidrar till mycket gott både för samhället och individen. Överenskommelsen är ett dokument som beskriver grundprinciper som ska gälla för all samverkan mellan staden och civilsamhällets organisationer. Målet är att stärka demokratin, öka delaktigheten och minska utanförskap i Göteborg.

Enligt undersökningen som Socialförvaltning Centrum och Idrott och föreningsförvaltningen genomförde 2022 fördes det fram att Överenskommelsen om samverkan med civilsamhället ansågs vara bristfällig samt att det fanns önskemål om en samordningsfunktion som de ska kunna vända sig till. Funktionens främsta uppgift skulle vara att ge stöd till civilsamhällets organisationer i deras samverkan med staden, skapa nätverk för kommunikation mellan staden och civilsamhället, sprida kunskap om Överenskommelsen och skapa ytor för dialog. Det är viktigt att en sådan funktion kommer på plats. Det är önskvärt att det finns politisk representation med i strukturen kring överenskommelsen för att få till stånd bästa möjliga samverkan och lyssna in civilsamhället.

§ 245 Överenskommelse om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer

N164-0938/23

Socialförvaltningen Centrum har 2023-09-01 upprättat ett tjänsteutlåtande i rubricerat ärende.

Tidigare behandling

Ärendet bordlades vid socialnämnden Centrums sammanträde 2023-09-26, § 199 och 2023-10-24, §228.

Yrkanden

Claes Söderling (S) yrkar bifall till yrkandet från (V), (S), (MP) och (C) samt avslag till övriga yrkanden. Se bilaga 1 till protokollet.

Nina Miskovsky (M) yrkar bifall till yrkandet samt tilläggsyrkandet från (M), (L), (KD) och med särskilt yttrande från (D). Se bilaga 2 och 3 till protokollet.

Propositionsordning 1

Ordförande Jenny Broman (V) frågar om nämnden kan besluta att anteckna mottagandet av informationen och finner att nämnden gör detta.

Ordförande Jenny Broman (V) ställer därefter yrkandena från (V), (S) och (MP) respektive (C) och från (M), (L), (KD) och med särskilt yttrande från (D) mot avslag och finner att nämnden beslutar att bifalla yrkandena som är likalydande i beslutsmeningarna.

Propositionsordning 2

Ordförande Jenny Broman (V) ställer tilläggsyrkandet från (M), (L), (KD) och med särskilt yttrande från (D) mot avslag och finner att nämnden har avslagit tilläggsyrkandet.

Omröstning begärs

Omröstning

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2023-11-28

Ja för avslag till tilläggsyrkandet från (M), (L), (KD) och med särskilt yttrande från (D)
Nej för bifall till tilläggsyrkandet.

Sex ledamöter röstar Ja: Claes Söderling (S), Annelie Schagerström (S), Rebecca Hedström (MP), Roy Lundberg (V), Clara Thulin (C) och Jenny Broman (V).

Fem ledamöter röstar Nej: Nina Miskovsky (M), Max Rittberger (M), Kristina Bergman Alme (L), Agneta Kjaerbeck (SD) och Anne Holmdahl (KD).

Ordförande Jenny Broman (V) finner därmed att nämnden beslutat att avslå tilläggsyrkandet från (M), (L), (KD) och med särskilt yttrande från (D).

Beslut

Socialnämnden Centrum antecknar mottagandet av informationen om *Överenskommelse om samverkan med civilsamhället* till protokollet.

Socialnämnden Centrum hemställer till Kommunfullmäktige att *Överenskommelse om samverkan med civilsamhället* uppdateras och revideras.

Dag för justering

2023-12-06

Vid protokollet

Sekreterare

Jeanette Nilsson

Ordförande

Jenny Broman (V)

Justerande

Nina Miskovsky (M)

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-09-18

Diarienummer N164-0938/23

Handläggare Ingela Andersson

Telefon: 031-367 9461

E-post: ingela.andersson@socialcentrum.goteborg.se

Överenskommelse om samverkan med civilsamhället

Förslag till beslut

Socialnämnden Centrum antecknar mottagandet av informationen om Överenskommelse om samverkan med civilsamhället till protokollet.

Sammanfattning

Överenskommelsen om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer tecknades 2012. Det har funnits olika strukturer som stöd för arbetet med Överenskommelsen. Det finns ett uttryckt önskemål inom civilsamhället om ett slags samordningsfunktion att vända sig till. Förvaltningen arbetar tillsammans med idrotts- och föreningsförvaltningen för att tillmötesgå det önskemålet.

Överenskommelsen utvärderas regelbundet, den senaste blev klar 2021. Utvärderingen visar på att mycket bra samverkan sker men att många förbättringsområden finns.

Förvaltningen har gjort en egen analys av hur stadens struktur för samverkan med civilsamhället bidrar eller försvårar att nå målen i överenskommelsen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Göteborgs Stad betalar ut flera hundra miljoner kronor i föreningsbidrag varje år och ger även ekonomiskt stöd i andra former. Civilsamhället i Göteborg omsätter många miljoner kronor och är också arbetsgivare till många personer.

Då detta är ett informationsärende har det inte i sig en ekonomisk dimension. Däremot är det av betydelse för staden och för civilsamhället att civilsamhället har goda ekonomiska förutsättningar för att fungera, och att stadens stöd är ändamålsenligt.

Bedömning ur ekologisk dimension

Detta är ett informationsärende som i sig inte har en ekologisk dimension. Däremot har den ekologiska dimensionen av civilsamhället och stadens relation till civilsamhället fått ökat fokus på senare år. Detta då Kommunstyrelsen fattade beslut 2022-03-09 om att ge socialnämnderna, kulturnämnden samt idrotts- och föreningsnämnden i uppdrag att revidera sina anvisningar för föreningsbidrag för att möjliggöra för den ekologiska dimensionen för idéburna verksamheter inom delningsekonomin att beviljas bidrag.

Uppdraget har dragit ut på tiden och förvaltningarna har haft svårt att fullfölja det. Förvaltningens bedömning är att det främst beror på att staden saknar en struktur för att ta ett helhetsgrepp om civilsamhällesfrågor och fatta beslut om frågor som upplevs hamna mellan olika nämnders ansvarsområden.

Bedömning ur social dimension

Forskning har visat att ett aktivt och välmående civilsamhälle kan ha central betydelse för människors möjlighet till inkludering och delaktighet i samhället. Det finns därför en betydande social dimension av hur väl staden lyckas bemöta och skapa förutsättningar för civilsamhället.

Då detta ärende är av informationskaraktär bedömer inte förvaltningen att det i sig har några särskilda aspekter på frågan utifrån en social dimension.

Samverkan

Samverkan har skett i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 2023-09-19.

Bilagor

1. Överenskommelse om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer

Ärendet

Nämnden har att ta emot och anteckna information om arbetet med Överenskommelse om samverkan med civilsamhället och förvaltningens bedömning av måluppfyllelse av överenskommelsen.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2012 om en *Överenskommelse om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer*. Överenskommelsen är framför allt en viljeyttring och inget formellt styrande dokument. Den beskriver grundprinciper som ska gälla för all samverkan mellan staden och civilsamhällets organisationer. Målet med Överenskommelsen är att stärka demokratin, öka delaktigheten och minska utanförskap i Göteborg genom att;

- skapa tydliga förutsättningar och strukturer för dialog och samverkan mellan parterna,
- synliggöra och stärka civilsamhällets organisationer som självständiga och oberoende i rollen som opinionsbildare och som röstbärare för marginaliserade, utsatta och åsidosatta grupper,
- utveckla möjligheter för civilsamhällets organisationer att utgöra viktiga aktörer inom välfärdsutvecklingen.

När Överenskommelsen tecknades 2012 fick Social resursnämnd i uppdrag att samordna stadens arbete med Överenskommelsen. Detta uppdrag övergick i den nya nämndorganisationen 2021 till socialnämnden Centrum.

Sedan Överenskommelsen tecknades har det funnits olika sorts stödjande strukturer, med uppdrag att arbeta för att förverkliga dess viljeyttring. Den första strukturen var Idékom, ett samverkansråd som fanns kvar till 2016 då det avvecklades. Därefter skapades Kansli Got United som huserades inom civilsamhället och finansierades av Social resursnämnd. Efter utvärdering 2020 lades kansliet ned.

Sedan dess har socialförvaltningen Centrum och idrotts- och föreningsförvaltningen (IoFF) i samråd med civilsamhällets paraplyorganisationer diskuterat hur en framtida struktur ska utformas och vad ett realistiskt syfte med en sådan kan vara.

Socialförvaltningen Centrum och IoFF gjorde under 2022 en gemensam kartläggning av de behov och önskemål kopplat till Överenskommelsen som finns inom de olika paraplyorganisationerna och inom relevanta förvaltningar. Kartläggningen visade på en stor bredd av såväl behov som önskemål. Ett av de återkommande önskemålen var om ett slags samordningsfunktion för civilsamhället att vända sig till. Socialförvaltningen Centrum och IoFF har sedan dess arbetat med intentionen att finansiera en sådan funktion inom civilsamhället.

Funktionens främsta uppgift kommer vara att ge stöd till civilsamhällets organisationer i deras samverkan med staden, skapa nätverk för kommunikation mellan staden och civilsamhället, sprida kunskap om Överenskommelsen och skapa ytor för dialog.

Förvaltningen kommer att återkomma till nämnden med beslut om att skriva avtal om det blir aktuellt.

Samverkan mellan staden och civilsamhället

Samverkan sker dagligen både på stadenövergripande och lokal nivå, nya verksamheter och insatser skapas och relationer byggs.

Ett exempel på den utveckling av samverkan som skett är de många idéburna offentliga partnerskap (IOP) som bildats. Samverkansformen fanns knappt när Överenskommelsen skrevs men har fått stor spridning sedan dess. Den friare formen för samverkan har visat sig användbar för många olika verksamheter och erfarenheter från Göteborg har i många fall spridits till andra kommuner i landet.

En annan sorts samverkan som utvecklats är inom ramen för Skola som arena och Lights on där många lokala föreningar fått möjlighet att använda skolans lokaler för att skapa fritidsaktiviteter och positiva sammanhang för elever på skolan.

En metod för tillfällig eller återkommande dialog kallad sakfrågeforum har utvecklats, där aktörer från staden och civilsamhället med intresse för en specifik fråga träffas.

Analys av måluppfyllelse

Överenskommelsen har utvärderats två gånger sedan den skrevs, 2016 och 2020. Den senaste utvärderingen visade att många såväl inom staden som i civilsamhället är nöjda med den samverkan som sker, men ser samtidigt stor potential för förbättring.

Målsättningarna i Överenskommelsen handlar främst om strukturer och förutsättningar och den analys av måluppfyllelse som förvaltningen gör visar på en hel del förbättringsområden. I detta utlåtande fokuserar vi helt på stadens roll och inte på civilsamhällets.

Samverkan internt i staden

IoFF har i uppdrag att samordna implementering av *Göteborgs Stads riktlinje för föreningsbidrag till civilsamhället* och har ändamålet ett nätverk för enhetschefer för bidragsgivande förvaltningar. Här ingår dock inte de förvaltningar som samverkar med civilsamhället men som inte delar ut bidrag.

Ett annat forum för stadens interna samverkan är civilsamhälleskollegiet. Det är öppet för alla tjänstepersoner i staden som arbetar med civilsamhället och har fokus på gemensamt lärande och utveckling inom området.

De fyra socialförvaltningarna har en struktur för att samverka sinsemellan och frågor om samverkan med civilsamhället organiseras inom avdelning stadsområde, välfärd och fritid. Det finns dock inget beslutsfattande forum där alla förvaltningar som arbetar med frågorna träffas. Samverkan med civilsamhället nämns i många program och planer och i många nämnders reglementen men det finns ingen gemensam styrning och ingen återkommande struktur där alla relevanta förvaltningar finns med.

Stadens ekonomiska stöd

Det ekonomiska stöd som staden genom olika former ger civilsamhället har påverkan på alla tre målsättningar i Överenskommelsen. Det är i många fall en förutsättning för samverkan, det möjliggör för civilsamhället att kunna agera som opinionsbildare och röstbärare, och är också en förutsättning för civilsamhället att utgöra välfärdsaktörer i samhället.

Under 2022 gjorde förvaltningen en kartläggning av stadens ekonomiska stöd till civilsamhället med ett särskilt syfte att identifiera eventuella glapp som uppstår i den uppdelning av ansvarsområden som staden har. Kartläggningen gjordes på uppdrag av socialförvaltningarnas avdelningschefer för Stadsområde, välfärd och fritid. Fokus låg på bidrag men vi tittade även på hur de olika förvaltningarna använder sig av IOP och direktupphandling för att finansiera verksamhet inom civilsamhället.

En analys av kartläggningen visar att stadens uppdelning av ansvarsområden skapar glapp som försvårar för delar av civilsamhället att samverka med staden och/eller att erhålla bidrag då de eller deras verksamhet inte passar in i stadens uppdelning.

I den nya nämndorganisationen har 19 av stadens nämnder ansvar för samverkan med civilsamhället, där de fyra socialnämnderna har ett särskilt lokalt samordningsuppdrag. Åtta nämnder har i sitt reglemente att fördela föreningsbidrag. Äldre, vård- och omsorgsnämnden är den enda nämnd som i sitt reglemente har möjlighet att fördela bidrag men som i dagsläget inte gör det.

Vissa nämnder har tydlig målgruppsinriktning på sina bidrag, som nämnden för funktionsstöd och det stadenövergripande bidraget som socialnämnden Centrum fördelar. Andra har fokus på att stödja eller skapa förutsättningar inom vissa områden som kultur, eller folkhälsa, fritid och idrott.

All bidragsgivning ska följa stadens gemensamma riktlinje men varje nämnd antar egna anvisningar eller regler för de bidrag de fördelar. Det är i dessa anvisningar gränsdragningar görs, till exempel om vilka sorters organisationer som kan söka, vilken sorts verksamhet och vilka kostnader de kan få medel för. Eftersom varje nämnd fattar beslut om de egna anvisningarna finns det ingen analys eller uppföljning på helheten som skulle kunna identifiera om den möter civilsamhällets, eller stadens behov. Eventuella glapp mellan nämndernas ansvar och bidrag kan därmed skapas.

Den kartläggning förvaltningen gjort visar på en rad glapp som olika organisationer eller verksamheter hamnar i. Det vi beskriver som glapp handlar alltså om de verksamheter som staden troligtvis vill stödja, vars syfte passar bra in på målsättningar och strategier i stadens program och planer, men där vårt bidragssystem helt enkelt inte möter upp. Ibland skapas nödlösningar för att ”rädda” verksamhet som förvaltningar och nämnder inte vill se gå förlorade, men i andra fall står de utan finansiering.

Det kan exempelvis vara platsen en organisation verkar på, eller sättet den organiserar sig på som gör att de inte erhåller bidrag. Ett exempel på att hamna mellan stolarna är om en verksamhet ger kvalificerat stöd till en utsatt grupp men endast arbetar lokalt.

Ett annat exempel på verksamhet som kan vara svår att hitta finansiering för är om en organisation inte har krav på medlemsavgifter, och inte heller har planerade aktiviteter där återkommande deltagare registreras, utan man arbetar mer utifrån behov och önskemål från de som deltar, och som inte nödvändigtvis är medlemmar.

Om målgruppen är alltför bred eller till stor del utgörs av vuxna är det svårare att hitta finansiering, även om arbetet sker i ett utsatt område där behoven är stora och verksamheten uppskattad av många.

Organisationer som verkar lokalt i ett område och som driver en mötesplats, eller fungerar som ett nav både för boende i närområdet och för andra föreningar kan ha svårt

att hitta finansiering för sin verksamhet. Denna sorts aktörer är ofta centrala för det lokala arbetet med områdesutveckling och för trygghetsarbetet men det finns inte nödvändigtvis bidrag att söka för den sortens arbete.

Även nätverk och grupper som organiserar sig runt en fråga eller en målgrupp men som inte bildat en formell organisation har svårt att få tillgång till ekonomiskt stöd. Det kan vara en grupp föräldrar, eller unga som vill engagera sig. Traditionellt har studieförbunden varit aktörer som haft möjlighet att fånga upp och stötta denna sorts engagemang men med snävare ramar för studieförbundens finansiering har denna möjlighet till stöd minskat.

Organisationer som arbetar inom delningsekonomin har också haft svårt att hitta in till stadens bidrag. Detta utreddes av Stadsledningskontoret och ledde till ett beslut i Kommunstyrelsen 2022-03-09 om att ge flera nämnder i uppdrag att revidera sina anvisningar för dessa aktörer att beviljas bidrag. Då detta uppdrag ännu inte är slutfört är det inte möjligt att säga om det når önskad effekt för organisationerna i fråga.

Svårighet att agera som en stad

Riktlinjen för stadens föreningsbidrag till civilsamhället gäller alla bidragsgivande nämnder och är följaktligen på en övergripande nivå. Det lämnar ett stort utrymme för olika tolkningar och arbetssätt. Vissa olikheter mellan olika nämnder är oundvikligt men i dagsläget saknas en struktur för att fatta gemensamma beslut om tolkningar och avsteg och för att ha dialog om hur dessa påverkar helheten. Ett exempel är vilka sorts aktörer som kan söka bidrag. Hos några nämnder kan endast ideella organisationer söka, hos andra kan även stiftelser och ekonomiska föreningar söka.

Riktlinjen gäller vid föreningsbidrag och det finns ingen motsvarande styrning för IOP-avtal. När det gäller samverkan som regleras genom direktupphandling finns upphandlingsregelverk, men inget som motsvarar riktlinjens demokrativillkor eller formaliakrav på den samverkande organisationen.

Förutom svårigheterna att hitta rätt finansiering så innebär stadens ansvarsuppdelning också en svårighet för de som vill samverka med hela staden. Vår uppdelning i facknämnder matchar inte nödvändigtvis hur civilsamhället organiserar sig. Många frågor som utsatthet, integration, trygghet, folkhälsa och mänskliga rättigheter spänner över många nämnders uppdrag och det finns ingen given ingång för civilsamhället.

De kommunala bostadsbolagen har på senare år visat ett stort intresse för samverkan med civilsamhället, vilket de delvis sköter direkt med organisationer, men ibland också genom förvaltningar. Bostadsbolagens finansiering omfattas inte av riktlinjen för föreningsbidrag och det finns begränsat med upparbetade kontaktvägar mellan förvaltningarna och bolagen.

Svårigheten att agera som en stad påverkar förutsättningar för måluppfyllelse av Överenskommelsen.

Sammanfattande analys

Överenskommelsen är skriven som en viljeyttring för hela staden och arbetet med att realisera den är komplext och tar tid.

Förvaltningens analys är att det behövs en tydligare struktur i staden för samordning, styrning och kommunikation gällande samverkan med civilsamhället. Det är inte

realistiskt att tänka att alla förvaltningar ska agera likadant men det behövs en struktur för att identifiera och lösa ut glapp som uppstår i ansvarsfördelning och i bidragssystem, för att omhänderta gemensamma frågor samt för att besluta i de ärenden där ett gemensamt beslut är nödvändigt.

Socialförvaltningen Centrum

Michael Ivarson
Förvaltningsdirektör

Överenskommelse om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer

Arbetet med överenskommelsen

Överenskommelsen om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer har arbetats fram i dialog med representanter från ett 60-tal organisationer med bred representation i intressefrågor, politiker och representanter från ett antal förvaltningar i staden.

En förbättrad samverkan mellan staden och civilsamhällets organisationer stärker den demokratiska processen och bidrar till ökad delaktighet och demokrati genom att lyfta fram aktörer som bidrar till utveckling och gagn för den enskilda. En förbättrad samverkan ökar möjligheterna till utveckling av ett hållbart samhälle. Därmed skapas också möjligheter till inflytande i planering för invånarnas välfärd och i övrig samhällsplanering. Civilsamhällets organisationer kan tillföra brukar- och medlemsperspektiv, såväl som socialt entreprenörskap, kompetens och engagemang i sakfrågor.

Visionen är att Göteborg är en stad där medborgarna engagerar sig och där engagemanget tas tillvara. Målet med den lokala överenskommelsen är att stärka demokratin, öka delaktigheten och minska utanförskap i Göteborg. Överenskommelsen skapar en möjlighet till samlat fokus i en stor stad med många olika aktörer. Den utgör därmed en bas för fortsatt utvecklingsarbete och en utgångspunkt för vidare samverkan kring olika frågor på olika nivåer.

Överenskommelsen omfattar samtliga delar av civilsamhället.

Överenskommelse om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer i Göteborg

Värdegrund för samverkan

Civilsamhällets organisationer bidrar till samhörighet mellan människor, ökar den enskilda individens möjligheter till personlig utveckling samt utgör ett forum för deltagande i demokratiska processer. En samverkan mellan den offentliga sektorn och civilsamhällets organisationer är nödvändig för att utveckla vårt samhälle. Ett samhälle där människors engagemang tillvaratas är grunden för en stark demokrati. En levande demokrati präglas av mångfald, människors lika värde, medmänsklighet, ansvarstagande samt möjlighet till påverkan. Samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer förutsätter stor tydlighet kring överenskommelsen samt ömsesidig respekt för organisationernas villkor och för stadens ansvar och skyldigheter.

Överenskommelsens parter

Parterna i överenskommelsen om samverkan är Göteborgs Stad (politiska organ, förvaltningar och bolag), och civilsamhällets organisationer i Göteborg (enskilda organisationer och paraplyorganisationer).

”Begreppet det civila samhället används i betydelsen av en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen. Inom det civila samhället verkar bland annat ideella föreningar, stiftelser och registrerade trossamfund, men även nätverk, tillfälliga sammanslutningar och andra aktörer”¹.

Denna samhällssektor bygger på människors engagemang och frivillighet och har många namn som

försöker fånga de olika positiva dragen i sektorn. Vissa smalar av och andra vidgar begreppet något. Det är begrepp som tredje sektorn, frivilligsektorn, ideella sektorn, idéburna organisationer, föreningslivet, folkrörelser och social ekonomi. En del av organisationerna i Göteborg beskriver sig själva vanligtvis med dessa andra begrepp. Men det finns ingen grundläggande motsättning till begreppet civilsamhället som används i denna överenskommelse.

Bakgrund

Det finns en stor mångfald av organisationer inom civilsamhället i Göteborg. Organisationers verksamheter engagerar många invånare kring gemensamma intressen. Genom detta engagemang byggs socialt kapital i staden. Göteborgs Stad har en lång tradition av att samverka med och på olika sätt stödja civilsamhällets organisationer. Sedan 2008 bedriver parterna också ett gemensamt utvecklingsarbete. Ett led i utvecklingen var bildandet av samverkansrådet Idékom i mars 2010. Idékom bestod av företrädare som representerar bredden inom civilsamhällets organisationer, samt av politiker och tjänstemän från Göteborgs Stad.

Idékom ledde arbetet kring framtagande av denna överenskommelse och förankringen med civilsamhällets organisationer skedde vid tre dialogmöten. I juni 2017 upphörde Idékom som råd.

Efter Idekom tillsattes Kansli - Got united, som fick uppgiften att hålla samman och följa upp arbetet med Överenskommelsen Göteborg

Överenskommelsens innebörd och syfte

Överenskommelsen mellan Göteborgs stad och civilsamhällets organisationer syftar till att stärka förutsättningar, dels för samverkan mellan staden och civilsamhällets organisationer, dels för enskilda göteborgare att medverka i den demokratiska processen och finna konkreta uttryck för sitt samhällsengagemang.

För att uppnå detta är det viktigt att parterna ökar kunskapen om varandras olika roller, förutsättningar och möjligheter samt identifierar och åtgärdar hinder för samverkan. Därigenom skapas ett positivt klimat för ett gemensamt och hållbart utvecklingsarbete.

Överenskommelsen bygger på sex gemensamma principer för parternas ömsesidiga förhållningssätt och leder till åtaganden. De åtaganden som görs av Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer tillsammans eller var för sig ska återkommande följas upp och utvärderas. Med överenskommelsen som grund ska parterna bygga vidare med specifika samverkans- och förankringsprocesser inom olika verksamhetsområden, som kan leda till exempelvis handlingsplaner eller avtal

Överenskommelsens vision

Göteborg är en stad där invånarna engagerar sig och där engagemanget tas tillvara.

Överenskommelsens mål

Målet med överenskommelsen är att stärka demokratin, öka delaktigheten och minska utanförskap i Göteborg genom;

- att skapa tydliga förutsättningar och strukturer för dialog och samverkan mellan parterna
- att synliggöra och stärka civilsamhällets organisationer som självständiga och oberoende i rollen som opinionsbildare och som röstbärare för marginaliserade, utsatta och åsidosatta grupper
- att utveckla möjligheter för civilsamhällets organisationer att utgöra viktiga aktörer inom välfärdsutvecklingen.

Gemensamma principer för parternas ömsesidiga förhållningssätt

Integritet och oberoende

Principen om integritet och oberoende innebär att samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer sker så att organisationernas integritet, initiativförmåga och självbestämmande respekteras. Ansvaret för den egna organiseringen och för ledning, styrning och finansiering ligger på organisationerna själva. Kommunens stöd och stimulans till civilsamhällets organisationer utformas med hänsyn till organisationernas integritet och oberoende.

Organisationernas olika verksamheter ska utgå från värdegrund och syfte. Detta är en förutsättning för att organisationerna skall kunna ha en kritiskt granskande roll som röstbärare och opinionsbildare och det ska kunna ske utan att organisationerna riskerar sin samverkan med eller sitt ekonomiska stöd från det offentliga.

Dialog

Dialogen mellan civilsamhällets organisationer och Göteborgs Stad syftar till ett ökat kunskapsutbyte som grund för gemensamt utvecklingsarbete. Dialogen skall präglas av ömsesidig respekt för varandras perspektiv och förutsättningar samt tillvaratagande av bådas resurser.

Formerna för dialogen bör vara öppna, återkommande och präglas av ett inkluderande förhållnings- och arbetssätt. Dialogen är viktig som medel för förändring och kan bland annat innebära att civilsamhällets organisationer tidigt är delaktiga i kartläggning och planering av hur invånarnas behov tillgodoses.

Kvalitet

Närheten till medlemmar och brukarna och deras perspektiv är civilsamhällets främsta kvalitet. Organisationerna och deras medlemmar avgör och säkrar själva kvaliteten i sin egen verksamhet som ska vara förankrad i organisationernas värdegrund och syfte. När civilsamhällets organisationer utför verksamhet på uppdrag av staden är det staden som anger kraven på kvalitet och tillgänglighet.

Kvalitet behöver alltid både följas upp och utvärderas. På så sätt kan verksamheter utvecklas och jämföras. Uppföljning och utvärdering sker med respekt för parternas olika perspektiv och förutsättningar.

Långsiktighet

Civilsamhällets organisationer - existens, samhällsroll och utveckling är en angelägenhet för hela samhället. Detta förutsätter en bred politisk förankring av beslut som påverkar grundläggande villkor för organisationerna och deras långsiktiga planering. Göteborgs Stad ska underlätta organisationernas planering genom att ha långsiktighet som grund för sina insatser. För att samverkan ska ge bästa resultat behöver det finnas kontinuitet i hur effekter, resultat, engagemang och idéer tas tillvara på ett hållbart sätt.

Öppenhet och insyn

För att så många som möjligt ska kunna engagera sig i organisationerna och för att förtroendet ska vara så stort som möjligt mellan offentlig verksamhet och civilsamhällets organisationer, krävs tillgänglig information och öppenhet i såväl staden som organisationerna. Det ska vara möjligt för organisationerna att enkelt kunna följa kommunens handläggning av ärenden som berör dem. Med hänsyn till principen om integritet och oberoende ska det vara möjligt för Göteborgs Stad att inom ramen för antagna riktlinjer för bidragsgivning och villkor för upphandling följa organisationernas verksamhet och resultat.

Mångfald

Samhället är i ständig utveckling. Det är viktigt att nya organisationer inkluderas i samverkan, också de som antar nya organisations- och föreningsformer.

Civilsamhällets organisationer bidrar till mångfald genom sitt engagemang i olika frågor och sin kunskap om och närhet till olika målgrupper och deras behov. Mångfaldsperspektivet innebär också att Göteborgs Stad öppnar upp för civilsamhällets organisationer som viktiga aktörer inom välfärdsutvecklingen.

Det är angeläget att stadens förhållningssätt möjliggör en stor variation av organisationer och att båda parter verkar för en bred representation i olika typer av samverkan

Åtaganden för samverkan

Denna överenskommelse har vuxit fram i dialog och samspel mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer. Överenskommelsen är en viljeyttring. Principerna i överenskommelsen skall tillsammans med därtill kopplade åtaganden vara vägledande vid utformningen av konkreta åtgärder från såväl staden som organisationerna.

Åtgärdsplaner

Parterna utformar konkreta åtgärdsplaner kopplade till följande åtagande;

Ökad kunskap i Göteborgs Stad

Göteborgs Stad ökar sin kunskap om civilsamhällets organisationer - villkor, förutsättningar och behov samt om organisationernas erfarenheter, deras särskilda kvalitet och betydelse för samhället. (Principerna om mångfald, kvalitet)

Ökad kunskap i civilsamhällets organisationer

Civilsamhällets organisationer ökar sin kunskap om organisation och beslutsvägar inom den offentliga sektorn och om olika påverkansmöjligheter för att kunna bli aktiva aktörer i samhällsutvecklingen. (Principerna om kvalitet, mångfald, långsiktighet)

Förstärkt samspel och tidigt samråd

Parterna utvecklar tillsammans modeller för förstärkt samspel och tidigt samråd, såväl för hela staden som på stadsdelsnivå. Civilsamhällets organisationer ska i ett tidigt skede kunna ta initiativ samt följa och delta i planeringsprocesser. För att göra detta möjligt ser staden över och utvecklar formerna för samverkan i anslutning till planering och framtagande av beslutsunderlag. (Principerna om dialog, öppenhet och insyn)

Stärka organisationernas förutsättningar

Göteborgs Stad stärker förutsättningarna för civilsamhällets utveckling genom att aktivt samverka med och stödja civilsamhällets organisationer, samt

genom inbjudan till brukarmedverkan och medborgardialog. (Principerna om dialog och mångfald)

Dialogforum och dialogformer

Parterna utvecklar gemensamt olika forum och former för informationsspridning och dialog för att öka delaktigheten och stärka demokratin. Överenskommelsen Göteborg – Kansli Got United ska fungera som motor i det fortsatta, gemensamma utvecklingsarbetet. (Principen om dialog)

Samhällsutveckling och utvecklingsfrågor

Parterna identifierar viktiga samhällsbehov och utvecklingsfrågor samt för en dialog kring dessa. (Principerna om dialog, mångfald)

Finansieringsformer för civilsamhällets organisationer

Parterna ser över möjligheter till och vid behov utveckla långsiktigt hållbara finansieringsformer för civilsamhällets organisationer. (Principen om långsiktighet)

Mångfald av utförare

Göteborgs Stad ser över möjligheten att utforma upphandlingsförfarandet på sådant sätt att hänsyn tas till civilsamhällets mervärde och förutsättningar. civilsamhällets organisationer ökar sin kunskap om upphandlingsförfarandet för att stärka sina möjligheter att medverka vid upphandling. (Principen om kvalitet, mångfald)

Samverkan med civilsamhällets organisationer

Civilsamhällets organisationer ökar kontinuerligt konkreta samarbeten sinsemellan, för att skapa synergi och för att utveckla och stärka de egna verksamheterna. (Principerna om dialog, öppenhet och insyn, mångfald)

Delaktighet

Civilsamhällets organisationer verkar för ett brett engagemang och en stor delaktighet bland sina medlemmar i dialogen med kommunen genom att vara öppna, transparenta, tydliga i kommunikation och värderingar. (Principerna om dialog, öppenhet och insyn, mångfald)

Jämställdhet och mångfald

Parterna verkar för att öka jämställdhet och mångfald utifrån gällande diskrimineringsgrunder i alla delar av sina verksamheter samt genom rekrytering, för att återspegla stadens befolkningsstruktur. (Principen om mångfald)

Spridning av överenskommelsen

Parterna gör överenskommelsen känd hos stadens politiska organ, förvaltningar och bolag, samt hos civilsamhällets organisationer i Göteborg och inspirerar till lokala dialoger i stadsdelarna. Civilsamhällets organisationer verkar för att många organisationer ansluter sig till denna överenskommelse. Parterna tar fram förslag på hur förverkligandet av överenskommelsen ska gå till och vilka resurser som krävs. (Principerna om dialog, långsiktighet, mångfald)

Uppföljning och utvärdering av överenskommelsen

Parterna ska följa upp och utvärdera överenskommelsen regelbundet. Åtagandena och därtill kopplade åtgärder samt det praktiska genomförandet ska följas upp årligen. Överenskommelsen ska externt utvärderas var fjärde år och vid behov revideras.

Parterna delegerar till Överenskommelsen Göteborg – Kansli Got United att ansvara för uppföljningen och utvärderingen. Parterna lämnar årligen en skriftlig rapport till Kansli Got United som sammanställer och presenterar sammanfattningen på ett årligt dialogforum för erfarenhetsutbyte och rapportering. Den löpande avstämningen kring åtaganden och åtgärder rapporteras till styrgruppen för Kansli Got United. (Principen om kvalitet)

Anslutning till överenskommelsen

Såväl enskilda organisationer som paraplyorganisationer inom civilsamhället kan ansluta sig till denna överenskommelse. Anslutningsblankett finns på Kansli Got Uniteds webbsida www.gotunited.se. Posta den till Kansli Got United som hanterar anslutningen. Alla organisationer som anslutit sig till överenskommelsen visas på www.gotunited.se.

Det är upp till varje organisation inom civilsamhället i Göteborg att ta ställning till om de vill stödja och underteckna överenskommelsen i dess helhet eller inte. Organisationer som väljer att inte ansluta sig till överenskommelsen ska behandlas på likvärdiga villkor som anslutna. Beslut om att ställa sig bakom överenskommelsen togs i kommunfullmäktige 2012-05-31.

